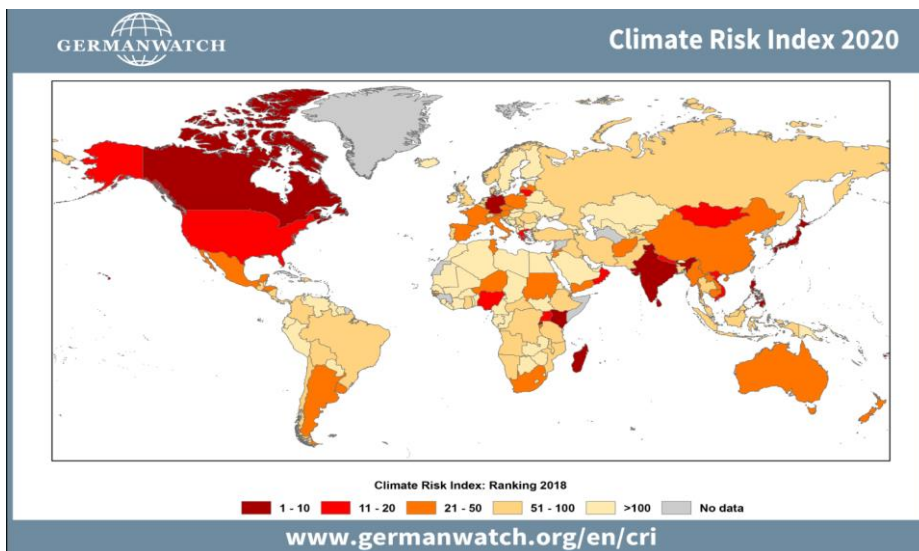

บทความวิชาการ
การดำเนินการด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของประเทศสมาชิกอาเซียน
(Climate Change Action of ASEAN Member Countries)

1. บทนำ

ปัจจุบันประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกต่างเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ¹ ในหลากหลายรูปแบบซึ่งส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อม ภาวะเศรษฐกิจ และสังคมของประเทศ รวมทั้งสุขภาพอนามัยและความปลอดภัยของประชาชนทั่วทุกภูมิภาคของโลก จากการศึกษาของคณะกรรมการระหว่างรัฐบาลว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของสหประชาชาติ (IPCC) ได้ย้ำถึงหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ซึ่งทำให้เชื่อว่ากิจกรรมของมนุษย์ทั้งการใช้เชื้อเพลิงฟอสซิล การคมนาคม การเกษตรกรรม การปศุสัตว์ การอุตสาหกรรม การตัดไม้ทำลายป่า และการใช้ที่ดินล้วนเพิ่มปริมาณและความหนาแน่นของก๊าซเรือนกระจกในชั้นบรรยากาศซึ่งส่งผลให้ภูมิอากาศโลกเปลี่ยนแปลงอย่างไม่เคยปรากฏมาก่อน และยังทำให้อุณหภูมิเฉลี่ยของโลกเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี 2493²

ภาพที่ 1 ดัชนีชี้วัดความเสี่ยงทางด้านสภาพอากาศ : การจัดอันดับในปี 2561
ที่มา German Watch: Global Climate Risk Index 2020

¹ คณะกรรมการระหว่างรัฐบาลว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Intergovernmental Panel on Climate Change: IPCC) ได้ให้นิยามของคำว่า การเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ คือการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศไม่ว่าจะเนื่องมาจากความผันแปรตามธรรมชาติหรือกิจกรรมของมนุษย์ โปรดอ่านเพิ่มเติมที่ <http://climate.tmd.go.th/content/article/9>

² Intergovernmental Panel on Climate Change: IPCC, "Global Warming of 1.5°C," Summary for Policymakers, https://www.ipcc.ch/site/assets/uploads/sites/2/2018/07/SR15_SPM_version_stand_alone_LR.pdf (accessed March 5 , 2020).

จากดัชนีวัดความเสี่ยงทางด้านสภาพอากาศในปี 2561 แสดงให้เห็นว่าทุกประเทศทั่วโลกต่างมีความเสี่ยงในการได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ จากปัญหาดังกล่าวจึงนำไปสู่การเรียกร้องให้มีการจัดทำข้อตกลงระหว่างประเทศขึ้นคือ อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศเพื่อใช้เป็นกรอบการทำงานร่วมกันของประชาคมโลก โดยมีที่ประชุมสมัชชาประเทศภาคีอนุสัญญาทำหน้าที่ติดตามและตรวจสอบการปฏิบัติตามอนุสัญญา³ และกฎกติการะหว่างประเทศ อาทิ พิธีสารเกียวโต ความตกลงปารีส เพื่อใช้เป็นเครื่องมือที่จะช่วยให้บรรลุวัตถุประสงค์สูงสุดของอนุสัญญา

CRI 1999-2018 (1998-2017)	Country	CRI score	Death toll	Deaths per 100 000 inhabitants	Total losses in million US\$ PPP	Losses per unit GDP in %	Number of events (total 1999-2018)
1 (1)	Puerto Rico	6.67	149.90	4.09	4 567.06	3.76	25
2 (3)	Myanmar	10.33	7 052.40	14.29	1 630.06	0.83	55
3 (4)	Haiti	13.83	274.15	2.81	388.93	2.38	78
4 (5)	Philippines	17.67	869.80	0.96	3 118.68	0.57	317
5 (8)	Pakistan	28.83	499.45	0.30	3 792.52	0.53	152
6 (9)	Vietnam	29.83	285.80	0.33	2 018.77	0.47	226
7 (7)	Bangladesh	30.00	577.45	0.39	1 686.33	0.41	191
8 (13)	Thailand	31.00	140.00	0.21	7 764.06	0.87	147
9 (11)	Nepal	31.50	228.00	0.87	225.86	0.40	180
10 (10)	Dominica	32.33	3.35	4.72	133.02	20.80	8

ตารางที่ 1 ดัชนีชี้วัดความเสี่ยงทางด้านสภาพภูมิอากาศในระยะยาว :

ประเทศที่ได้รับผลกระทบมากที่สุด 10 อันดับแรกของโลก จากปี 2542-2561 (ค่าเฉลี่ยประจำปี)

ที่มา German Watch: Global Climate Risk Index 2020

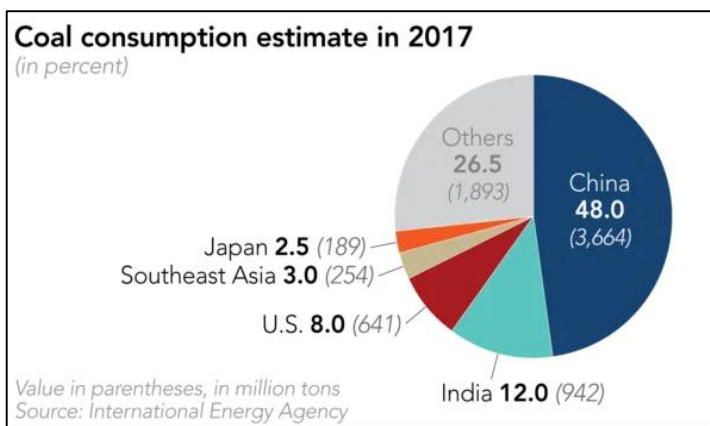
ทั้งนี้ รายงานของธนาคารพัฒนาเอเชียในหัวข้อภัยพิบัติจากสภาพภูมิอากาศที่เกี่ยวข้องในเอเชียและแปซิฟิกระบุว่า เอเชียตะวันออกเฉียงใต้เป็นพื้นที่ที่อ่อนไหวต่อการเกิดภัยพิบัติทางธรรมชาติ โดยภัยธรรมชาติมีความถี่และระดับความรุนแรงเพิ่มขึ้น เกิดขึ้นเป็นระยะเวลายาวนาน และครอบคลุมหลายพื้นที่มากขึ้น⁴ ซึ่งสอดคล้องกับรายงานดัชนีชี้วัดความเสี่ยงทางด้านสภาพภูมิอากาศในระดับโลกปี 2563 ที่ระบุว่าในระยะเวลา 20 ปี (ปี 2541-2561) ที่ผ่านมา เมียนมา ฟิลิปปินส์ เวียดนาม และไทย

³ United Nations Framework on Climate Change Conference: UNFCCC ได้รับการรับรองเมื่อปี 2535 และเปิดให้รัฐภาคีลงนามในระหว่างการประชุมสหประชาชาติว่าด้วยสิ่งแวดล้อมและการพัฒนา (UNCED) ณ นครริโอเดอจาเนโร สหพันธ์สาธารณรัฐบราซิล โดยอนุสัญญา UNFCCC มีผลบังคับใช้ตั้งแต่ปี 2537 ซึ่งประเทศสมาชิกอาเซียนทั้ง 10 ประเทศได้ให้สัตยาบันเข้าร่วมเป็นรัฐภาคีอนุสัญญา โดยมี The Conference of the Parties: COP องค์การสูงสุดของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ จัดประชุมครั้งแรกในปี 2538 และมีการประชุมอย่างสม่ำเสมอโดยล่าสุดในปี 2562 เป็นการประชุมครั้งที่ 25 (COP-25)

⁴ Vinod Thomas, Jose Ramon G. Albert, and Rosa T. Perez, "Climate - Related Disasters in Asia and the Pacific," ADB Economic Working Paper Series, <https://www.adb.org/sites/default/files/publication/30323/ewp-358.pdf> (accessed July 4, 2020).

คือประเทศที่ได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศมากที่สุดใน 10 อันดับแรกของโลก⁵ ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้ภูมิภาคอาเซียนมีความอ่อนไหวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและได้รับความเสียหายอย่างหนักจากภัยพิบัติทางธรรมชาติเนื่องจากจำนวนประชากรและกิจกรรมทางเศรษฐกิจส่วนใหญ่กระจุกตัวอยู่ใกล้พื้นที่ชายฝั่ง รวมถึงการดำเนินชีวิตของประชาชนผูกพันกับภาคเกษตรกรรมที่พึ่งพาสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติและป่าไม้ โดยภัยพิบัติที่เกิดขึ้นในภูมิภาคนี้ส่วนใหญ่เป็นภัยพิบัติที่เกิดจากสภาพอากาศหรือน้ำซึ่งปรากฏในหลายรูปแบบ อาทิ ภัยแล้ง วาตภัย อุทกภัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาระดับน้ำทะเลที่เพิ่มสูงขึ้นได้เพิ่มความเสี่ยงให้เมืองหลวงอย่างกรุงจาการ์ตา กรุงเทพมหานคร และกรุงมะนิลาจมอยู่ใต้น้ำ⁶

หลายทศวรรษที่ผ่านมาอาเซียนมีความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว เชื้อเพลิงฟอสซิล เช่น น้ำมัน ก๊าซธรรมชาติ และถ่านหิน โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ่านหินกลายเป็นแหล่งพลังงานสำคัญและเป็นกลไกในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ การพัฒนาเมือง การผลิตในภาคอุตสาหกรรม และการผลิตกระแสไฟฟ้า เนื่องจากต้นทุนต่ำกว่าพลังงานประเภทอื่น ๆ ทำให้ความต้องการใช้ถ่านหินภายในภูมิภาคเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับรายงานของทบวงการพลังงานระหว่างประเทศที่คาดการณ์ว่าความต้องการถ่านหินในอาเซียนเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 5 ต่อปี จนถึงปี 2566 ซึ่งถือเป็นอัตราการเพิ่มที่รวดเร็วที่สุดในโลก อย่างไรก็ตาม แม้ว่าอาเซียนจะไม่ใช่กลุ่มประเทศที่ปล่อยก๊าซเรือนกระจกเป็นอันดับต้น ๆ ของโลก

ภาพที่ 2 สัดส่วนปริมาณการใช้ถ่านหิน ปี 2560
ที่มา International Energy Agency

ดั่งเช่น จีน สหรัฐอเมริกา หรืออินเดีย หากแต่อาเซียนยังจำเป็นต้องพึ่งพาเชื้อเพลิงฟอสซิล รวมถึงกิจกรรมการใช้ที่ดินและป่าไม้เพื่อตอบสนองต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจ ทำให้อาเซียนต้องเผชิญกับความท้าทายในการเป็นภูมิภาคหนึ่งของโลกที่มีอัตราการปล่อยก๊าซเรือนกระจกเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง⁷

⁵ David Eckstein, Vera Kunzel, Laura Schafer, Maik Wings, “Who Suffers Most from Extreme Weather Events? Weather-Related Loss Events in 2018 and 1999 to 2018,” Global Climate Risk Index 2020, https://germanwatch.org/sites/germanwatch.org/files/20-2-01e%20Global%20Climate%20Risk%20Index%202020_14.pdf (accessed July 14, 2020).

⁶ Dan Southerland, “SE Asia slowly but surely sinking into the sea,” Asia Times, <https://asiatimes.com/2020/01/se-asia-slowly-but-surely-sinking-into-the-sea/> (accessed January 20, 2020).

⁷ International Energy Agency: IEA, “Southeast Asian coal demand to grow at fastest rate in world,” Nikkei Asian Review, <https://asia.nikkei.com/Business/Markets/Commodities/Southeast-Asian-coal-demand-to-grow-at-fastest-rate-in-world> (accessed July 9, 2020)

สภาพปัญหาและผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศทำให้ประเทศสมาชิกอาเซียนต้องเผชิญสิ่งท้าทายเดียวกัน ดังนั้น หากประเทศสมาชิกอาเซียนสามารถร่วมมือและประสานพลัง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการดำเนินการแบบคู่ขนานของทั้งฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียนในการขับเคลื่อนความร่วมมือร่วมกับประชาคมโลกเพื่อแก้ไขปัญหาคาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศจะทำให้การดำเนินการมีประสิทธิภาพมากขึ้นและประสบความสำเร็จมากกว่าการดำเนินการโดยลำพังของแต่ละประเทศ ทั้งนี้ จากการประชุมที่ผ่านมาฝ่ายบริหารของประเทศสมาชิกอาเซียนได้ดำเนินยุทธศาสตร์ภายใต้แผนงานประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน ปี 2568 เพื่อมุ่งสู่การมีสภาพภูมิอากาศที่ยั่งยืนและชุมชนที่มีภูมิทัศน์ด้านทาน ในขณะเดียวกันฝ่ายนิติบัญญัติของประเทศสมาชิกอาเซียนได้มีการหารือเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยที่ประชุมใหญ่สมัชชารัฐสภาอาเซียน ครั้งที่ 40 เมื่อปี 2562 ที่ไทยเป็นเจ้าภาพจัดการประชุมได้ให้การรับรองข้อมติว่าด้วยการริเริ่มของรัฐสภาในภูมิภาคอาเซียนเพื่อสนับสนุนการดำเนินการเกี่ยวกับสภาพภูมิอากาศของประชาคมอาเซียนเพื่อแสดงความมุ่งมั่นร่วมกันของสมาชิกรัฐสภาอาเซียนในการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

บทความนี้จึงมุ่งศึกษาพันธกรณีระหว่างประเทศทั้งในระดับประชาคมโลกและระดับภูมิภาคในอาเซียน นโยบายและมาตรการในการดำเนินการด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของประเทศสมาชิกอาเซียน รวมถึงความเป็นไปได้ในการร่วมมือกันของประเทศสมาชิกอาเซียนในการดำเนินการมาตรการด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศเพื่อผลักดันให้ข้อมติว่าด้วยการริเริ่มของรัฐสภาในภูมิภาคอาเซียนเพื่อสนับสนุนการดำเนินการเกี่ยวกับสภาพภูมิอากาศของประชาคมอาเซียนให้เกิดขึ้นเป็นรูปธรรม

2. พันธกรณีระหว่างประเทศในการดำเนินการด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

การประชุมคณะกรรมการ IPCC และการประชุมภูมิอากาศโลกครั้งที่สองได้นำไปสู่การลงนามรับรองอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในปี 2535 จากนั้นประเทศภาคีอนุสัญญาได้จัดการประชุมสมัชชาประเทศภาคี (COP) เพื่อรับรองพิธีสารหรือความตกลงต่าง ๆ ที่เป็นวิธีการที่มีผลผูกพันทางกฎหมายอันเป็นพันธกรณีระหว่างประเทศ โดยประเทศสมาชิกอาเซียนได้ดำเนินการทำให้มีผลผูกพันโดยการให้สัตยาบัน การภาคยานุวัติ และการยอมรับอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ รวมถึงพิธีสารเกียวโต และความตกลงปารีส ในช่วงเวลาที่ใกล้เคียงกัน

AMS commitments for climate change

AMS	Status of Approval(AA), Acceptance(A), Accession(a), Succession(d)/Ratification			
	UNFCCC	Kyoto Protocol (KP)	Doha Amendment to KP	Paris Agreement (PA)
Brunei Darussalam	7 Aug 2007 a	20 Aug 2009 a	14 Nov 2014 A	21-Sep-16
Cambodia	18 Dec 1995 a	22 Aug 2002 a	17 Nov 2015 A	6-Feb-17
Indonesia	23-Aug-94	3-Dec-04	30 Sep 2014 A	31-Oct-16
Lao PDR	4 Jan 1995 a	6 Feb 2003 a	-	7-Sep-16
Malaysia	13-Jul-94	4-Sep-02	12 Apr 2017 A	16-Nov-16
Myanmar	25-Nov-94	13 Aug 2003 a	19 Sep 2017 A	19-Sep-17
Philippines	2-Aug-94	20-Nov-03	13 Apr 2016 A	23-Mar-17
Singapore	29-May-97	12 Apr 2006 a	23 Sep 2014 A	21-Sep-16
Thailand	28-Dec-94	28-Aug-02	1 Sep 2015 A	21-Sep-16
Vietnam	16-Nov-94	25-Sep-02	22 Jun 2015 A	3 Nov 2016 AA

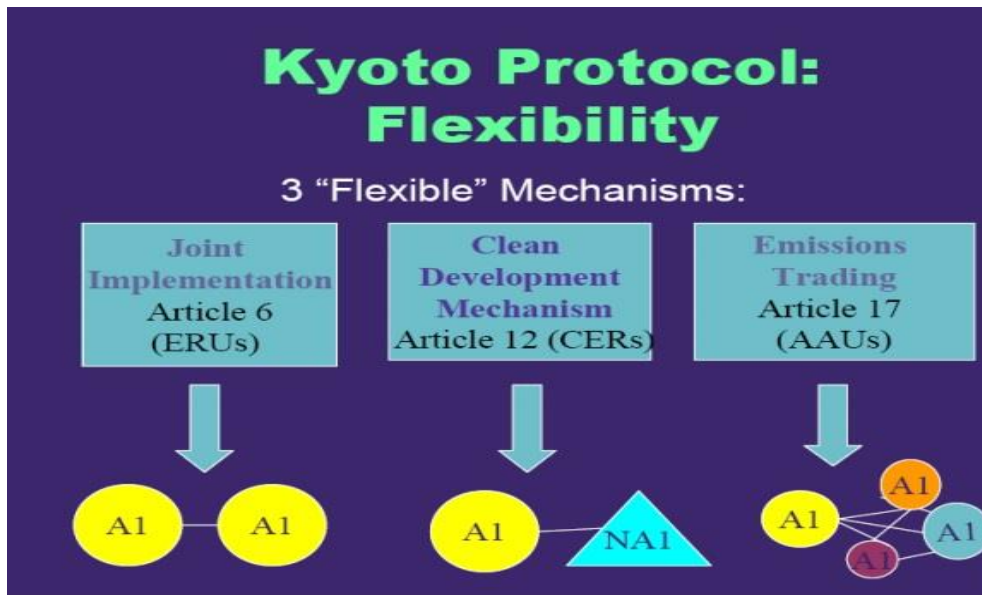
ตารางที่ 2 การแสดงเจตนาผูกพันเข้าร่วมเป็นภาคีของประเทศสมาชิกอาเซียน
ที่มา ASEAN Secretariat

2.1 อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (UNFCCC) กำหนดวัตถุประสงค์ในการรักษาเสถียรภาพความเข้มข้นของก๊าซเรือนกระจกในชั้นบรรยากาศให้อยู่ในระดับคงที่ที่สามารถป้องกันอันตรายจากการกระทำของมนุษย์ หลักการสำคัญคือความรับผิดชอบร่วมกันต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศเพื่อประโยชน์ของมนุษยชาติทั้งในปัจจุบันและอนาคตบนพื้นฐานความรับผิดชอบร่วมกันในระดับที่แตกต่างกันขึ้นอยู่กับสถานการณ์การพัฒนาประเทศ โดยประเทศที่พัฒนาแล้วควรเป็นผู้นำในการต่อสู้กับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและให้ความช่วยเหลือประเทศกำลังพัฒนา โดยอนุสัญญา UNFCCC ได้กำหนดพันธกรณีให้ประเทศภาคีต้องจัดทำรายงานแห่งชาติที่ประกอบด้วยบัญชีรายการปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ตลอดจนขั้นตอนการดำเนินงานต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของอนุสัญญา โดยต้องจัดทำแผนระดับประเทศและระดับภูมิภาคอย่างเหมาะสมและมีมาตรการเพื่อบรรเทาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และส่งเสริมการจัดการแบบยั่งยืน⁸ ทั้งนี้ อนุสัญญา UNFCCC แบ่งประเทศภาคีออกเป็น 2 กลุ่ม คือ ประเทศในกลุ่มภาคผนวกที่ 1 (Annex 1: A1) ประกอบด้วยประเทศพัฒนาแล้วและประเทศที่อยู่ในระหว่างการเปลี่ยนแปลงสภาพเศรษฐกิจ อาทิ สหภาพยุโรป แคนาดา รัสเซีย ญี่ปุ่น และประเทศนอกกลุ่มภาคผนวกที่ 1 (Non-Annex 1: NA1) ประกอบด้วยประเทศกำลังพัฒนาต่าง ๆ รวมถึงกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน ซึ่งประเทศในกลุ่มภาคผนวกที่ 1 นอกจากจะมีพันธกรณีร่วมกันตามอนุสัญญาฯ แล้วยังมีพันธกรณีในการให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่ประเทศนอกภาคผนวกที่ 1 ในด้านต่าง ๆ อาทิ การสนับสนุนการจัดทำรายงานแห่งชาติ การปรับตัวต่อผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และการถ่ายทอดเทคโนโลยี รวมถึงการให้ความสำคัญกับความต้องการของประเทศกำลังพัฒนาและประเทศด้อยพัฒนาในการแก้ไขปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

⁸ “United Nations Framework Convention on Climate Change,” United Nations, May 4, 1992, Article 2-4, pt. 9-15.

2.2 พิธีสารเกียวโต (Kyoto Protocol) ที่ประชุมสมัชชาประเทศภาคี COP-3 ณ เมืองเกียวโต ได้รับรองเมื่อปี 2540 เพื่อใช้เป็นเครื่องมือที่จะช่วยให้บรรลุวัตถุประสงค์สูงสุดของอนุสัญญา UNFCCC สำคัญของพิธีสารเกียวโต คือ การนำกลไกการตลาดมาใช้เพื่อสนับสนุนให้ประเทศในกลุ่มภาคผนวกที่ 1 บรรลุเป้าหมายตามพันธกรณีในการลดปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจก 3 รูปแบบ คือ กลไกการดำเนินการร่วมกัน (Joint Implementation) ระหว่างประเทศในกลุ่มภาคผนวกที่หนึ่งและประเทศนอกภาคผนวกที่ 1 กลไกการพัฒนาที่สะอาด (Clean Development Mechanism)⁹ และกลไกสุดท้ายคือ กลไกการซื้อขายสิทธิการปล่อยก๊าซเรือนกระจก (Emission Trading) คือ กลไกที่ให้มีการซื้อคาร์บอนเครดิตจากประเทศกลุ่มนอกภาคผนวกที่ 1 ที่ได้จากการทำโครงการการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกที่ผ่านการรับรองจากคณะกรรมการบริหารโครงการกลไกการพัฒนาที่สะอาดแล้วเพื่อนำไปหักลบปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกของประเทศซึ่งประเทศสมาชิกอาเซียนสามารถมีส่วนร่วมในการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกได้จากการดำเนินโครงการกลไกการพัฒนาที่สะอาดดังกล่าว¹⁰

ภาพที่ 3 กลไกสำคัญในการบรรลุเป้าหมาย UNFCCC

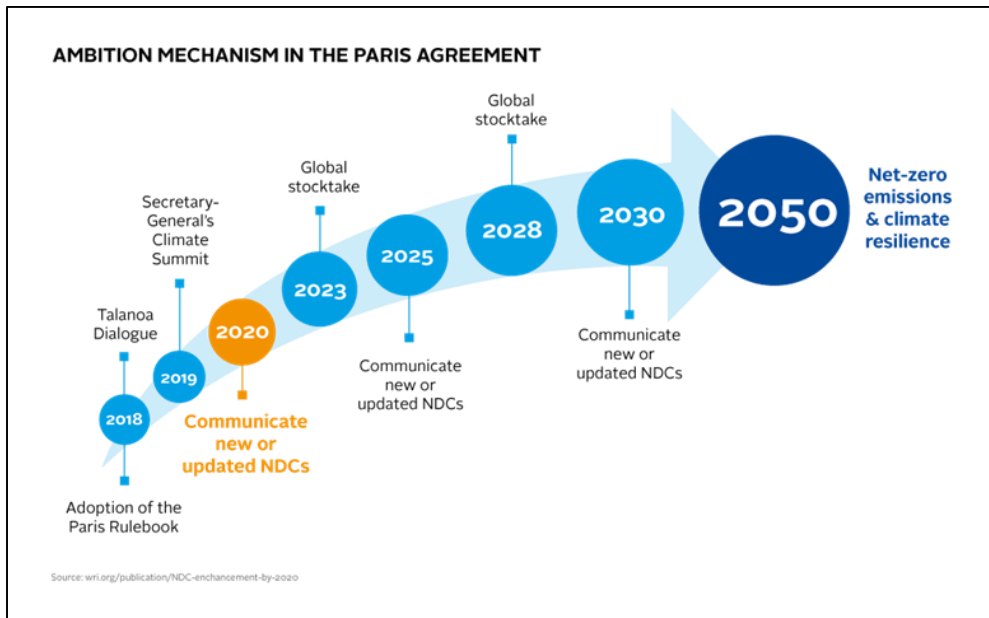
ที่มา Amr Osama Abdel-Aziz, Ph.D., President of Integral Consult

2.3 ความตกลงปารีส (Paris Agreement) ที่ประชุมสมัชชาประเทศภาคี COP-21 ณ กรุงปารีส ได้รับรองเมื่อปี 2558 เพื่อใช้เป็นเครื่องมือต่อจากพิธีสารเกียวโต โดยมีเป้าหมายสูงสุดในการควบคุม

⁹ ตัวอย่าง Certified Emission Reduction: CERs ในไทยมีโครงการกลไกการพัฒนาที่สะอาด (CDM) ที่ได้รับการออก CERs เป็นโครงการแรกคือ โรงไฟฟ้า A.T.Biopower ที่จังหวัดพิจิตร

¹⁰ United Nations, "The Clean Development Mechanism," <https://unfccc.int/process-and-meetings/the-kyoto-protocol/mechanisms-under-the-kyoto-protocol/the-clean-development-mechanism> (accessed August 1, 2020).

อุณหภูมิเฉลี่ยของโลกไม่ให้เพิ่มขึ้น 2 องศาเซลเซียสเมื่อเทียบกับยุคก่อนอุตสาหกรรม โดยกำหนดเป้าหมายในการปล่อยก๊าซเรือนกระจกเป็นศูนย์และเพิ่มความแข็งแกร่งความยืดหยุ่นของสภาพภูมิอากาศโลก ภายในปี 2593 และนำเอาบริบทการพัฒนาที่ยั่งยืนและการขจัดความยากจนเป็นหลักการสำคัญในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศโลก สารสำคัญของความตกลงปารีส คือการยกระดับการให้การสนับสนุนด้านการเงิน การพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยี และการเสริมสร้างศักยภาพให้กับประเทศกำลังพัฒนาและมีความเปราะบางต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยกำหนดให้ประเทศภาคีต้องจัดทำ แจ้าง และจัดให้มีการมีส่วนร่วมที่ประเทศกำหนด (Nationally Determined Contributions: NDCs) ทุก ๆ 5 ปี เพื่อแสดงถึงความก้าวหน้าและสะท้อนให้เห็นถึงความพยายามที่เป็นไปได้สูงสุดตามหลักความรับผิดชอบร่วมกันในระดับที่แตกต่างโดยคำนึงถึงขีดความสามารถของแต่ละประเทศ¹¹

ภาพที่ 4 แสดงเป้าหมายสูงสุดของความตกลงปารีส
ที่มา Principles for Responsible Investment: PRI

3. ความร่วมมือของอาเซียนต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

อาเซียนมีความเชื่อมโยงถึงกันทางสิ่งแวดล้อม ไม่ว่าจะทางบก ทางน้ำ หรือทางอากาศ ดังนั้นผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นกับประเทศหนึ่งย่อมส่งผลไปยังอีกประเทศหนึ่งอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ โดยเฉพาะปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมย่อมเป็นอุปสรรคต่อการขับเคลื่อนประชาคมอาเซียนให้บรรลุวัตถุประสงค์สูงสุดได้ จึงนำไปสู่ความร่วมมืออาเซียนด้านสิ่งแวดล้อมภายใต้แผนงานประชาคมอาเซียน ปี 2559-2568 ที่สามเสาหลักต่างให้ความสำคัญกับประเด็นด้านสิ่งแวดล้อม

¹¹ United Nations, "Nationally Determined Contributions (NDCs) Spotlight," <https://unfccc.int/process/the-paris-agreement/nationally-determined-contributions/ndc-spotlight> (accessed June 6, 2020).

โดยเสาประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASCC) ได้ให้ความสำคัญต่อประเด็นการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศเป็นอย่างยิ่ง โดยมีเจตนารมณ์สูงสุดในการมุ่งมั่นที่จะยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนผ่านกิจกรรมความร่วมมือที่ให้ความสำคัญกับประชาชน ยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และมุ่งไปสู่การส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน จึงได้ตั้งเป้าหมายว่าภายใน ปี 2568 ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียนจะเป็นประชาคมที่มีปฏิสัมพันธ์กับประชาชน ทุกคนมีส่วนร่วม ประชาชนได้รับผลประโยชน์ มีความยั่งยืน แข็งแกร่ง และมีพลวัต โดยทุกฝ่ายจะดำเนินการเพื่อให้ได้มาซึ่งประชาคมที่ทุกคนมีส่วนร่วมสนับสนุนการพัฒนาทางสังคมและปกป้องสิ่งแวดล้อมผ่านกลไกที่มีประสิทธิภาพ เพื่อตอบสนองความต้องการในปัจจุบันและอนาคตของประชาชนตามวิสัยทัศน์ประชาคมอาเซียน ปี 2568 ซึ่งสอดคล้องกับเป้าหมายของสหประชาชาติวาระการพัฒนาที่ยั่งยืนปี 2573

ประเด็นการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศมีการหารือกันในหลายวาระการประชุมทั้งฝ่ายบริหาร และฝ่ายนิติบัญญัติของประเทศสมาชิกอาเซียน โดยครั้งล่าสุดทางฝ่ายบริหารได้มีแถลงการณ์ร่วม และฝ่ายนิติบัญญัติได้รับรองข้อมติที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

3.1 แถลงการณ์ร่วมว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในการประชุมรัฐภาคีกรอบอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ สมัยที่ 25 จัดขึ้นที่กรุงมาดริด ราชอาณาจักรสเปน เมื่อเดือนธันวาคม 2562 ประเทศไทยในฐานะประธานอาเซียนได้กล่าวแถลงการณ์ร่วมอาเซียนที่ผ่านความเห็นชอบจากที่ประชุมสุดยอดผู้นำอาเซียน ครั้งที่ 35 ซึ่งมีสาระสำคัญคือการเน้นย้ำความมุ่งมั่นของประเทศภาคีต่อกรอบอนุสัญญาภายใต้การดำเนินการที่ผ่านมาในด้านต่าง ๆ ของภูมิภาคอาเซียน การเน้นย้ำผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศพร้อมทั้งเรียกร้องให้ประเทศภาคีสันับสนุนวิทยาศาสตร์และกิจกรรมด้านการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกและการปรับตัวต่อผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และเรียกร้องให้เร่งดำเนินการเพื่อหาข้อยุติในการเจรจาในประเด็นต่าง ๆ อาทิ กรอบระยะเวลาของการกำหนดเป้าหมายสนับสนุนในระดับประเทศอย่างมุ่งมั่น การตระหนักถึงความสำคัญของการยกระดับการดำเนินงานก่อนปี 2563 และข้อกำหนดกลไกการดำเนินงานของประเทศภาคีพัฒนาแล้ว พร้อมทั้งเรียกร้องให้ประเทศภาคีที่พัฒนาแล้วเติมเต็มความมุ่งมั่นด้านการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก การยกระดับความมุ่งมั่นที่จะสนับสนุนทางการเงินจำนวนหนึ่งแสนล้านดอลลาร์สหรัฐต่อปี ภายในปี 2563 เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานด้านการปรับตัวและการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกแก่ประเทศสมาชิกอาเซียนและกลุ่มประเทศภาคีกำลังพัฒนาอื่น ๆ และให้สัตยาบันต่อข้อตกลงโตฮาของพิธีสารเกียวโต การเน้นย้ำถึงความจำเป็นของการเสริมสร้างการสนับสนุนประเทศสมาชิกอาเซียนและรัฐภาคีประเทศกำลังพัฒนาอื่น ๆ ในการวิเคราะห์ความเสี่ยงและการปรับตัวต่อผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ พร้อมทั้ง

เรียกร้องให้รัฐภาคีดำเนินงานตามข้อตกลงความร่วมมือด้านการเกษตรโคโรนีเวีย¹² และการเน้นย้ำความจำเป็นของการสนับสนุนและการเข้าถึงแหล่งเงินทุนด้านสภาพภูมิอากาศ การสนับสนุนด้านการพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยีและการเสริมสร้างศักยภาพต่อประเทศสมาชิกอาเซียนและรัฐภาคีประเทศกำลังพัฒนาอื่น ๆ¹³

3.2 ข้อมติว่าด้วยความริเริ่มของรัฐสภาระดับภูมิภาคเพื่อเสริมสร้างการดำเนินการด้านสภาพภูมิอากาศในอาเซียน ในการประชุมสมัชชารัฐสภาอาเซียน ครั้งที่ 40 จัดขึ้นที่กรุงเทพมหานคร ในโอกาสที่ประเทศไทยเป็นเจ้าภาพจัดการประชุมเมื่อเดือนสิงหาคม ปี 2562 สมาชิกอาเซียนได้แสดงจุดยืนร่วมกันต่อประเด็นการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ สาระสำคัญคือการส่งเสริมให้สาธารณชนตระหนักถึงความจำเป็นในการดำเนินการเกี่ยวกับสภาพภูมิอากาศร่วมกัน และจัดเตรียมมาตรการเพื่อปรับเปลี่ยน บรรเทา และฟื้นฟูผลกระทบอันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การเน้นย้ำให้รัฐสมาชิกอาเซียนร่วมมือกันแก้ไขปัญหาคضايا ความท้าทายต่าง ๆ และสร้างกลไกความร่วมมือระหว่างรัฐสภาเพื่อดำเนินการเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศร่วมกัน การกระตุ้นให้สมาชิกรัฐสภาสันับสนุนและติดตามการดำเนินโครงการต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายการมีส่วนร่วมที่ประเทศกำหนด การเน้นถึงความจำเป็นในการดำเนินการเกี่ยวกับสภาพภูมิอากาศให้ดียิ่งขึ้น โดยส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้และการถ่ายทอดเทคโนโลยีสีเขียวเพิ่มขึ้นภายในอาเซียน การเรียกร้องให้อาเซียนใช้มาตรวัดร่วมกัน การรายงาน และการสร้างแพลตฟอร์มเดียวกันสำหรับการสำรวจก๊าซเรือนกระจกเพื่อการรายงานเป็นมาตรฐานเดียวกัน การเรียกร้องให้สมัชชาอาเซียนเร่งรัดให้มีการนำนโยบายเกี่ยวกับพลังงานสะอาดไปสู่การปฏิบัติเพื่อลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสู่ชั้นบรรยากาศ การสนับสนุนอุตสาหกรรมที่ไม่ก่อให้เกิดก๊าซเรือนกระจก รวมทั้งการลงทุนที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมด้วยมาตรการทางเศรษฐกิจและการเงิน การใช้สมัชชาอาเซียนเป็นเวที

---

¹² การเกษตรโคโรนีเวีย (Koronivia Agriculture) เป็นการเกษตรแบบเท่าทันภูมิอากาศ (Climate Smart Agriculture: CSA) ซึ่งช่วยเพิ่มผลิตภาพและรายได้ให้เกษตรกร เพิ่มความสามารถในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศไปพร้อมกับการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ซึ่งเป็นข้อตกลงความร่วมมือด้านเกษตรโคโรนีเวีย (Koronivia Joint Work on Agriculture) ของกลุ่มผู้เจรจาในประเด็นด้านการเกษตรภายใต้กรอบอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม

¹³ ASEAN Secretariat, “ASEAN Joint Statement on Climate Change to The 25th Session of The Conference of The Parties to The United Nations Framework Convention on Climate Change (UNFCCC COP25),” Secretariat, <https://asean.org/storage/2019/11/2-ASEAN-Joint-Statement-on-Climate-Change-to-the-UNFCCC-COP-25.pdf> (accessed August 7, 2020).

ในการสำรวจและส่งเสริมการริเริ่มในการกำหนดราคาคาร์บอน และการเร่งรัดความพยายามในการลดภาวะโลกร้อนและการสนับสนุนให้มีการพัฒนาพลังงานทดแทนเพิ่มมากขึ้น¹⁴

4. การดำเนินการภายในของประเทศสมาชิกอาเซียน

ตามพันธกรณีที่กำหนดไว้ในความตกลงปารีสให้แต่ละประเทศภาคีต้องจัดทำ แจ้าง และจัดให้มีการมีส่วนร่วมที่ประเทศกำหนด (NDCs) โดยแต่ละประเทศต้องจัดทำข้อเสนอในการลดก๊าซเรือนกระจกและการดำเนินงานด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศอย่างต่อเนื่องโดยแจ้างทุก ๆ 5 ปี ซึ่งจะแสดงถึงความก้าวหน้าที่เพิ่มขึ้นและสะท้อนให้เห็นถึงความพยายามที่เป็นไปได้สูงสุดตามหลักความรับผิดชอบร่วมกันในระดับที่แตกต่างโดยคำนึงถึงขีดความสามารถของภาคีแต่ละประเทศเพื่อจัดการกับภัยคุกคามสภาพภูมิอากาศและลดการใช้พลังงานเพื่อบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยครั้งต่อไปมีกำหนดส่งให้แก่สำนักงานเลขาธิการอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ภายในปี 2563

จากการศึกษารายงาน NDCs ในปี 2559¹⁵ พบว่าแต่ละประเทศภาคีในอาเซียนกำหนดเป้าหมายสูงสุดในการลดก๊าซเรือนกระจก (GHG) ภายในปี 2573 แตกต่างกันตามศักยภาพและความพร้อมของตนเองโดยประเทศที่กำหนดเป้าหมายไว้สูงที่สุดคือ สิงคโปร์ที่กำหนดไว้ถึงร้อยละ 36 ในขณะที่ฟิลิปปินส์กำหนดเป้าหมายไว้สูงถึงร้อยละ 70 หากแต่อยู่ภายใต้เงื่อนไขที่ว่าต้องได้รับเงินอุดหนุนและการถ่ายทอดเทคโนโลยีภายใต้ความร่วมมือของสากล ในขณะที่ในอีกหลายประเทศยังไม่สามารถกำหนดเป้าหมายในลดก๊าซเรือนกระจกได้ชัดเจน อาทิ บรูไน สเปน ลาว และเมียนมา อย่างไรก็ตาม รายงาน NDCs ของแต่ละประเทศได้มีแนวทางการควบคุมการปล่อยก๊าซเรือนกระจก อาทิ การส่งเสริมประสิทธิภาพการใช้พลังงาน การส่งเสริมและพัฒนาพลังงานหมุนเวียนและพลังงานทดแทน รวมถึงการเพิ่มพื้นที่สีเขียวหรือพื้นที่ป่าไม้ให้มากขึ้น

นอกจากนี้ จากการศึกษาคำดำเนินการภายในของแต่ละประเทศภาคีในอาเซียนพบว่า ฝ่ายบริหารมีการประกาศนโยบาย แผนยุทธศาสตร์ หรือแผนปฏิบัติการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศให้สอดคล้องกับการปฏิบัติตามอนุสัญญา UNFCCC และความตกลงปารีส อาทิ รัฐบาลกัมพูชามีแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติงานการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาสีเขียวแห่งชาติ รัฐบาลมาเลเซียมีแผนแม่บทมะละกาเมืองสีเขียว โดยมีเป้าหมายให้มะละกาเป็นเมืองต้นแบบเมืองคาร์บอนต่ำ รัฐบาลไทยประกาศยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี การสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ สำนักงานนโยบายและแผน

¹⁴ AIPA Secretariat, "Resolution on Regional Parliamentary Initiative for Enhancing Climate Action in ASEAN," <https://www.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/aipa2019/download/article/AIPAGA/conclusion/social/5SOCRESonCLIMATEACTION.pdf> (accessed March 9, 2020).

¹⁵ ASEAN Secretariat, "ASEAN Cooperation on Climate Change," <https://environmentasean.org/awgcc/> (accessed July, 2020).

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมกำลังดำเนินการยกร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ พ.ศ. .... รัฐบาลเวียดนามได้ประกาศการปรับกระบวนการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไปสู่เศรษฐกิจคาร์บอนต่ำและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาอย่างยั่งยืน รวมถึงแผนการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกระดับชาติ ในขณะที่รัฐบาลฟิลิปปินส์และอินโดนีเซียมีคำสั่งหรือระเบียบประธานาธิบดีเกี่ยวกับการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก

สำหรับการดำเนินการของฝ่ายนิติบัญญัติ รัฐสภาสิงคโปร์มีการตรากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศโดยตรงคือ รัฐบัญญัติภาษีคาร์บอนที่ใช้หลักกฎหมายสิ่งแวดล้อมว่าด้วยผู้ใช่เป็นผู้จ่าย (Polluter Pays Principle: PPP) กำหนดมาตรการทางภาษีเรียกเก็บจากผู้ปล่อยคาร์บอน ในขณะที่รัฐสภามาเลเซียอยู่ระหว่างการศึกษาพระราชบัญญัติการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของสหราชอาณาจักรเพื่อใช้เป็นต้นแบบในการยกร่างกฎหมายบังคับใช้ในประเทศ สำหรับประเทศอื่น ๆ ได้นำเอากฎหมายว่าด้วยสิ่งแวดล้อมเป็นกฎหมายใกล้เคียงมาปรับใช้เพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ รายละเอียดรายงาน NDCs ปี 2559 กำหนดเป้าหมายสูงสุดการลดก๊าซเรือนกระจก รวมถึงการดำเนินการของฝ่ายบริหาร และการดำเนินการของฝ่ายนิติบัญญัติ ปรากฏตามตารางเปรียบเทียบการดำเนินการภายในของประเทศสมาชิกอาเซียน

ตารางเปรียบเทียบการดำเนินการภายในของประเทศสมาชิกอาเซียน

ประเทศ	รายงาน NDCs ปี 2559 กำหนดเป้าหมายสูงสุด การลดก๊าซเรือนกระจก (GHG) ภายในปี 2573	การดำเนินนโยบายของฝ่ายบริหาร (ข้อมูลถึงปี 2563)	การดำเนินการของฝ่ายนิติบัญญัติ ในการออกกฎหมาย (ข้อมูลถึงปี 2563)
บรูไน	<ul style="list-style-type: none"> - เพิ่มสัดส่วนการใช้พลังงานหมุนเวียนในการผลิตไฟฟ้าเป็นร้อยละ 10 โดยเน้นการใช้พลังงานแสงอาทิตย์ - ลดการบริโภคพลังงานในภาพรวมลงร้อยละ 63 - ภาคการขนส่งจะลดการปล่อย CO₂ จากรถยนต์ในช่วงเวลาเร่งด่วนให้ได้ร้อยละ 40 - เพิ่มพื้นที่อนุรักษ์ป่าตามกฎหมายให้ครอบคลุมเนื้อที่ร้อยละ 55 จากปัจจุบันมีเพียงร้อยละ 41 	<ul style="list-style-type: none"> - กระทรวงพลังงาน กำลังคน และการอุตสาหกรรม ผลักดันการจัดตั้ง “สภาแห่งชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ” - กำหนดให้หน่วยงานภาครัฐทุกหน่วยต้องจัดทำแผนยุทธศาสตร์บริหารจัดการพลังงาน - ปรับปรุงการจัดเก็บภาษีด้านพลังงานเป็นแบบก้าวหน้า - ส่งเสริมการพัฒนาเทคโนโลยีพลังงานทดแทน 	<ul style="list-style-type: none"> - กฎหมายคุ้มครองและการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม (กฎหมายใกล้เคียง) - ยังไม่มีกฎหมายเฉพาะเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
กัมพูชา	<ul style="list-style-type: none"> - ตั้งเป้าหมายการลด CO₂ ให้ได้ร้อยละ 16 - ลดการใช้พลังงานในการผลิตลงร้อยละ 7 - ลดการใช้พลังงานในภาคการขนส่งลงร้อยละ 3 - มีแผนส่งเสริมประสิทธิภาพพลังงาน และการพัฒนาพลังงานหมุนเวียน เพื่อใช้ในการผลิตไฟฟ้า - เพิ่มพื้นที่ป่าครอบคลุมเนื้อที่ร้อยละ 60 ของประเทศ 	<ul style="list-style-type: none"> - กระทรวงสิ่งแวดล้อมประกาศใช้นโยบายและแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาสีเขียวแห่งชาติ ปี 2556-2573 - แผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติงาน การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ - การลดภาษีสำหรับพลังงานทดแทนและพลังงานที่นำมากลับมาใช้ใหม่ 	<ul style="list-style-type: none"> - กฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม และการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ (กฎหมายใกล้เคียง) - ประมวลกฎหมายสิ่งแวดล้อม (กฎหมายใกล้เคียง) - ยังไม่มีกฎหมายเฉพาะเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

ประเทศ	รายงาน NDCs ปี 2559 กำหนดเป้าหมายสูงสุด การลดก๊าซเรือนกระจก (GHG) ภายในปี 2573	การดำเนินนโยบายของฝ่ายบริหาร (ข้อมูลถึงปี 2563)	การดำเนินการของฝ่ายนิติบัญญัติ ในการออกกฎหมาย (ข้อมูลถึงปี 2563)
		<ul style="list-style-type: none"> - โครงการป่าไม้แห่งชาติ 20 ปี (2553-2572) และโครงการแผนเจริญเติบโตสีเขียวที่มุ่งเน้น การอนุรักษ์ป่าไม้และระบบนิเวศวิทยา - อนุสัญญาที่กว่าด้วยการจัดระเบียบ และการดำเนินงานของสำนักงานเลขาธิการ คณะกรรมการความปลอดภัยทางชีวภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2558 - พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการก่อตั้ง คณะกรรมการแห่งชาติเพื่อบริหารและพัฒนา พื้นที่ชายฝั่งของกัมพูชา พ.ศ. 2555 	
อินโดนีเซีย	<ul style="list-style-type: none"> - ตั้งเป้าหมายการลด CO₂ ให้ได้ร้อยละ 29 แต่จะเพิ่ม เป็นร้อยละ 41 หากได้รับเงินทุนอุดหนุน และการ ถ่ายทอดเทคโนโลยีภายใต้ความร่วมมือของสากล - มีแผนเพิ่มสัดส่วนการใช้พลังงานหมุนเวียนเป็น ร้อยละ 23 - ใช้ระบบการจัดการและลดขยะ โดยนำไปใช้ผลิต เป็นพลังงาน - ส่งเสริมการเพิ่มพื้นที่ป่าไม้ให้มากขึ้น 	<ul style="list-style-type: none"> - ระเบียบประธานาธิบดีที่ 61/2011 ว่าด้วยแผนปฏิบัติการแห่งชาติเกี่ยวกับการลด การปล่อย GHG และระเบียบประธานาธิบดีที่ 71/2011ว่าด้วยการจัดทำบัญชี GHG - แผนปฏิบัติการแห่งชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลง สภาพภูมิอากาศ ปี 2550 - จัดตั้งคณะกรรมการแห่งชาติ ว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ 	<ul style="list-style-type: none"> - รัฐบัญญัติว่าด้วยการจัดการสิ่งแวดล้อม ปี 2540 (แก้ไขกฎหมายที่มีอยู่เดิมให้ครอบคลุมการแก้ไข ปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ) - ยังไม่มีกฎหมายเฉพาะเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลง สภาพภูมิอากาศ

ประเทศ	รายงาน NDCs ปี 2559 กำหนดเป้าหมายสูงสุด การลดก๊าซเรือนกระจก (GHG) ภายในปี 2573	การดำเนินนโยบายของฝ่ายบริหาร (ข้อมูลถึงปี 2563)	การดำเนินการของฝ่ายนิติบัญญัติ ในการออกกฎหมาย (ข้อมูลถึงปี 2563)
สปป. ลาว	<ul style="list-style-type: none"> - ไม่ได้ระบุเป้าหมายการลด CO₂ ไว้ชัดเจน - เพิ่มสัดส่วนการใช้พลังงานหมุนเวียนเป็นร้อยละ 30 จากการบริโภคพลังงานทั้งหมด - เพิ่มการนำพลังงานน้ำขนาดใหญ่มาใช้ ในการผลิตไฟฟ้าเพื่อขายให้ประเทศเพื่อนบ้าน - เพิ่มพื้นที่ป่าไม้ให้เป็นร้อยละ 70 	<ul style="list-style-type: none"> - ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรับรอง และประกาศใช้ยุทธศาสตร์การเปลี่ยนแปลงดิน ฟ้า อากาศ - ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการคุ้มครอง การนำเข้า-ส่งออกและการใช้สารเคมีที่ทำลาย ชั้นบรรยากาศ ที่มีมาตรการลงโทษทั้งทางอาญา ทางแพ่ง รวมถึงมาตรการทางปกครอง 	<ul style="list-style-type: none"> - กฎหมายว่าด้วยการปกป้องรักษาสิ่งแวดล้อม (กฎหมายใกล้เคียง) - ยังไม่มีกฎหมายเฉพาะเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลง สภาพภูมิอากาศ
มาเลเซีย	<ul style="list-style-type: none"> - ตั้งเป้าหมายการลด CO₂ ให้ได้ร้อยละ 35 แต่หากได้รับเงินทุนอุดหนุนและการถ่ายทอด เทคโนโลยีภายใต้ความร่วมมือของสากล จะลดให้ได้ร้อยละ 45 - มาตรการเพิ่มการใช้พลังงานที่ไม่ใช่เชื้อเพลิง ฟอสซิล - สนับสนุนการลงทุนในด้านการวิจัยและ การพัฒนาเทคโนโลยีสีเขียว 	<ul style="list-style-type: none"> - แผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (2559-2563) ให้ความสำคัญกับการพัฒนาเมือง อย่างยั่งยืน เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และเสริมสร้างศักยภาพการรับมือผลกระทบ จากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ - แผนแม่บททะเลกาเมืองสีเขียว กำหนดเป้าหมาย ให้ทะเลกาเป็นต้นแบบเมืองคาร์บอนต่ำ - มาตรการใช้พลังงานให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด และการใช้พลังงานทดแทนให้มากขึ้น 	<ul style="list-style-type: none"> - รัฐสภาอยู่ระหว่างการศึกษา “พระราชบัญญัติ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของสหราชอาณาจักร พ.ศ. 2551” เพื่อเป็นต้นแบบ ในการร่างกฎหมายว่าด้วยการเปลี่ยนแปลง สภาพภูมิอากาศ - ยังไม่มีกฎหมายเฉพาะเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลง สภาพภูมิอากาศ

ประเทศ	รายงาน NDCs ปี 2559 กำหนดเป้าหมายสูงสุด การลดก๊าซเรือนกระจก (GHG) ภายในปี 2573	การดำเนินนโยบายของฝ่ายบริหาร (ข้อมูลถึงปี 2563)	การดำเนินการของฝ่ายนิติบัญญัติ ในการออกกฎหมาย (ข้อมูลถึงปี 2563)
เมียนมา	<ul style="list-style-type: none"> - ไม่ได้ระบุเป้าหมายการลด CO₂ ไว้ชัดเจน - มีแผนเพิ่มสัดส่วนการใช้พลังงานน้ำในการผลิตไฟฟ้าโดยใช้เทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพ โดยตั้งเป้าหมายให้มีกำลังผลิตติดตั้งพลังน้ำ อยู่ที่ 9,400 เมกะวัตต์ - เน้นให้ชุมชนห่างไกลที่ระบบส่งไฟฟ้าเข้าไปไม่ถึง นำพลังงานหมุนเวียนมาผลิตไฟฟ้าใช้เอง - มาตรการปรับปรุงประสิทธิภาพพลังงาน ในภาคอุตสาหกรรม - เพิ่มพื้นที่อนุรักษ์ป่าไม้เป็นร้อยละ 30 ของพื้นที่ทั้งหมด 	<ul style="list-style-type: none"> - นโยบายสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ - นโยบายการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศแห่งชาติ - ดำเนินโครงการพันธมิตรความร่วมมือการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศเมียนมา ภายใต้การสนับสนุนจากสหภาพยุโรปและความช่วยเหลือทางเทคนิคจากโครงการสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติ และโครงการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์แห่งสหประชาชาติ (UN-Habitat) 	<ul style="list-style-type: none"> - กฎหมายการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม (กฎหมายใกล้เคียง) - ยังไม่มีกฎหมายเฉพาะเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
ฟิลิปปินส์	<ul style="list-style-type: none"> - ตั้งเป้าหมายการลด CO₂ ไว้ถึงร้อยละ 70 แต่อยู่ในเงื่อนไขว่า หากได้รับเงินอุดหนุน และการถ่ายทอดเทคโนโลยีภายใต้ความร่วมมือกับนานาชาติ - แผนพลังงานที่ช่วยส่งเสริมการลด CO₂ คือ จะเพิ่มสัดส่วนการใช้พลังงานหมุนเวียนในทุกภาคเป็นร้อยละ 37 - ปรับปรุงประสิทธิภาพระบบการผลิตไฟฟ้า และลดการบริโภคพลังงานในทุกภาคส่วนลงร้อยละ 10 	<ul style="list-style-type: none"> - คำสั่งประธานาธิบดีที่ 1151 ว่าด้วยการปรับปรุงกฎหมายสิ่งแวดล้อมที่บัญญัติขึ้นตั้งแต่ปี 2520 - คำสั่งประธานาธิบดีที่ 1152 ว่าด้วยแนวปฏิบัติด้านสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ 	<ul style="list-style-type: none"> - ประมวลกฎหมายสิ่งแวดล้อม (กฎหมายใกล้เคียง) - รัฐบัญญัติเลขที่ 9729 จัดตั้งกองทุนเพื่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ พ.ศ. 2552 - ยังไม่มีกฎหมายเฉพาะเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

ประเทศ	รายงาน NDCs ปี 2559 กำหนดเป้าหมายสูงสุด การลดก๊าซเรือนกระจก (GHG) ภายในปี 2573	การดำเนินนโยบายของฝ่ายบริหาร (ข้อมูลถึงปี 2563)	การดำเนินการของฝ่ายนิติบัญญัติ ในการออกกฎหมาย (ข้อมูลถึงปี 2563)
สิงคโปร์	<ul style="list-style-type: none"> - ตั้งเป้าหมายการลด CO₂ ให้ได้ร้อยละ 36 - ด้วยข้อจำกัดของพื้นที่ทำให้ขาดแคลนพลังงานหมุนเวียนที่มีศักยภาพยังต้องพึ่งพาเชื้อเพลิงฟอสซิลเป็นหลัก - มุ่งใช้มาตรการประสิทธิภาพพลังงาน และเน้นลงทุนกับการวิจัยและพัฒนาเพื่อหานวัตกรรมและเทคโนโลยีที่จะช่วยในการลดการปล่อย CO₂ 	<ul style="list-style-type: none"> - แผนปฏิบัติการการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่มุ่งเน้นการใช้พลังงานอย่างชาญฉลาดปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานประเทศที่มุ่งใช้พลังงานทดแทนการใช้พลังงานจากถ่านหิน - แผนปฏิบัติการยกเลิกการใช้น้ำมันเบนซินและดีเซลให้ได้ภายในปี 2583 	<ul style="list-style-type: none"> - รัฐบัญญัติภาษีคาร์บอน ปี 2562 (กำหนดเป้าหมายลดการกระจุกตัวของพลังงานลงร้อยละ 20 และเพิ่มพลังงานทดแทนร้อยละ 23 ภายในปี 2568 โดยมีมาตรการเรียกเก็บภาษีจากสถานประกอบการที่ปล่อย GHG ในปริมาณสูง พร้อมให้ผู้ประกอบการจัดทำรายงานการปล่อยก๊าซ GHG อย่างสม่ำเสมอ) - กฎหมายอนุรักษ์พลังงาน (กฎหมายใกล้เคียง)
ไทย	<ul style="list-style-type: none"> - ตั้งเป้าหมายการลด CO₂ ให้ได้ร้อยละ 20-25 - เพิ่มกำลังผลิตไฟฟ้าด้วยพลังงานหมุนเวียนเป็นร้อยละ 20 - ปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิตไฟฟ้า และส่งเสริมการประหยัดพลังงาน โดยจะลดการใช้พลังงานทั้งหมดลงร้อยละ 30 	<ul style="list-style-type: none"> - ยุทธศาสตร์ชาติ (2561-2580) ด้านที่ 5 การสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ข้อ 4.3 สร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมที่เป็นมิตรต่อสภาพภูมิอากาศ - แผนแม่บทรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ปี 2558-2593 ที่กำหนดเป้าหมายในการมีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและมีการเติบโตที่ปล่อยคาร์บอนต่ำ - แผนการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศแห่งชาติ 	<ul style="list-style-type: none"> - พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 (กฎหมายใกล้เคียง) - ยังไม่มีกฎหมายเฉพาะเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

ประเทศ	รายงาน NDCs ปี 2559 กำหนดเป้าหมายสูงสุด การลดก๊าซเรือนกระจก (GHG) ภายในปี 2573	การดำเนินนโยบายของฝ่ายบริหาร (ข้อมูลถึงปี 2563)	การดำเนินการของฝ่ายนิติบัญญัติ ในการออกกฎหมาย (ข้อมูลถึงปี 2563)
		<ul style="list-style-type: none"> - สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ยกร่าง “ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ พ.ศ. ....” - แผนปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ประเด็น ปฏิรูปที่ ๓ ผลักดันทุกภาคส่วนให้ร่วมแก้ไขสภาพภูมิอากาศ 	
เวียดนาม	<ul style="list-style-type: none"> - ตั้งเป้าหมายลดการปล่อย CO₂ ร้อยละ 8 และจะเพิ่มเป็นร้อยละ 25 หากได้รับเงินอุดหนุน และการถ่ายทอดเทคโนโลยีภายใต้ความร่วมมือของสากล - แผนพัฒนาเทคโนโลยีพลังงานหมุนเวียน ควบคู่กับการส่งเสริมการประหยัดพลังงานและประสิทธิภาพพลังงานในระบบการผลิต และในชีวิตประจำวัน - เพิ่มพื้นที่สีเขียวด้วยการอนุรักษ์ป่าไม้ 	<ul style="list-style-type: none"> - ปรับกระบวนการที่ศูนย์การพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไปสู่เศรษฐกิจคาร์บอนต่ำและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน - แผนการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ระดับชาติ และแผนเฉพาะรายภาค - การส่งเสริมการพัฒนาแหล่งพลังงานหมุนเวียนหรือพลังงานสะอาดทดแทนการใช้พลังงานที่ก่อให้เกิดก๊าซ GHG - ปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม โดยให้ความสำคัญกับการปกป้องชั้นบรรยากาศมีมาตรการด้านการนำเข้า/ส่งออกสารที่ทำลายชั้นบรรยากาศ รวมถึงมีมาตรการเกี่ยวกับการฟื้นฟูป่า และป้องกันการตัดไม้ทำลายป่า 	<ul style="list-style-type: none"> - กฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม (กฎหมายใกล้เคียง) - ยังไม่มีกฎหมายเฉพาะเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

5. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

หลักฐานทางวิทยาศาสตร์แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศกับกิจกรรมต่าง ๆ ของมนุษย์ ทั้งด้านการอุตสาหกรรม การคมนาคม การเกษตรกรรม การปศุสัตว์ และการใช้ที่ดินซึ่งก่อให้เกิดปริมาณก๊าซเรือนกระจกในชั้นบรรยากาศ และมีใช้เพียงทำให้อุณหภูมิโลกเพิ่มสูงขึ้นเท่านั้น ทว่ายังส่งผลให้เกิดความแปรปรวนของระบบนิเวศและธรรมชาติ ความตระหนักของประชาคมโลกต่อปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศนำไปสู่การกำหนดกรอบความร่วมมือร่วมกันในการป้องกันตามหลักการป้องกันไว้ก่อน มิให้การสภาพการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น โดยมีพิธีสารและข้อตกลงระหว่างประเทศเป็นเครื่องมือและกลไกที่จะนำไปสู่ความสำเร็จสูงสุดโดยให้ประเทศที่พัฒนาแล้วเป็นผู้นำตามหลักความรับผิดชอบร่วมกันในระดับที่แตกต่างกัน

การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศทำให้หลายพื้นที่ในอาเซียนเผชิญความเสี่ยงต่อภัยพิบัติทางธรรมชาติที่รุนแรงและมีแนวโน้มว่าหลายเมืองใหญ่ในอาเซียนกำลังกลายเป็นพื้นที่น้ำท่วมถึงถาวร แม้ว่าอาเซียนจะไม่ใช้กลุ่มประเทศที่ปล่อยก๊าซเรือนกระจกเป็นอันดับต้น ๆ หากแต่อาเซียนมีการใช้ถ่านหินเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วเนื่องจากเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนและพัฒนาเศรษฐกิจ ด้วยเหตุนี้ส่งผลให้อาเซียนตกอยู่ในสถานการณ์ที่ยากลำบากต่อการที่จะรักษาสมดุล (Dilemma) ระหว่างความร่วมมือกับประชาคมโลกในการปฏิบัติตามข้อตกลงระหว่างประเทศลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกและการรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ อย่างไรก็ตามอาเซียนได้แสดงเจตนารมณ์ร่วมกันที่จะให้ความร่วมมือกับประชาคมโลกในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศทั้งในส่วนของฝ่ายบริหารในการออกแถลงการณ์อาเซียนต่อที่ประชุมรัฐภาคีกรอบอนุสัญญา UNFCCC และฝ่ายนิติบัญญัติในการออกข้อมติเพื่อเสริมสร้างการดำเนินการด้านสภาพภูมิอากาศ

ในปี 2559 แต่ละประเทศในอาเซียนได้ส่งรายงานการมีส่วนร่วมที่ประเทศกำหนด (NDCs) ต่อสำนักงานเลขาธิการ UNFCCC โดยได้กำหนดเป้าหมายสูงสุดการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกภายในปี 2573 ในอัตราที่แตกต่างกันออกไปตามศักยภาพความพร้อมของแต่ละประเทศ รวมถึงได้ระบุมาตรการต่าง ๆ ที่จะช่วยลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก อาทิ การรณรงค์การใช้พลังงานทดแทนการเพิ่มพื้นที่ป่าไม้ให้มากขึ้น นอกจากนี้ จากการศึกษาพบว่าแต่ละประเทศมีความคืบหน้าในการดำเนินการแตกต่างกันออกไป โดยฝ่ายบริหารได้กำหนดแผนยุทธศาสตร์และมาตรการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการรับมือต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ในขณะที่การดำเนินงานของฝ่ายนิติบัญญัติของแต่ละประเทศยังไม่ปรากฏชัดเจนในลักษณะการบัญญัติกฎหมายเฉพาะเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ อย่างไรก็ตามมีแนวโน้มที่ประเทศในอาเซียนจะมีการตราพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับเรื่องการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศให้เป็นรูปธรรมในอนาคตและเกิดความร่วมมืออย่างยั่งยืนในอาเซียน

การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศนับเป็นปัญหาสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ สังคมของประเทศ และนำมาซึ่งความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนทั่วภูมิภาคของโลก การดำเนินการใด ๆ เพื่อป้องกันหรือแก้ไขปัญหาและผลกระทบที่เกิดขึ้นหรือที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต จำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากหลายฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม เพื่อให้การดำเนินการด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของประเทศสมาชิกอาเซียนมีการขับเคลื่อนนำไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม จึงมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

5.1 ข้อเสนอแนะในระดับระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน

1) สมัชชารัฐสภาอาเซียนควรสร้างเวทีหรือเฉพาะในเรื่องการสร้างความสอดคล้องทางกฎหมาย ด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ซึ่งเป็นวาระสำคัญที่ประเทศสมาชิกอาเซียนต้องร่วมพูดคุยหารือ กันขึ้นเป็นการเฉพาะ รวมถึงการสรรหาบุคคลซึ่งเป็นสมาชิกรัฐสภาเพื่อเป็นผู้ประสานงานหลัก (Champion / Key Person) ของรัฐสภาในการผลักดันประเด็นการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม

2) คณะผู้แทนสมัชชารัฐสภาอาเซียนควรใช้เวทีการประชุมร่วมกับผู้นำอาเซียน (AIPA - ASEAN Interface) เพื่อกำหนดแผนงานหรือแนวทางที่จะบูรณาการร่วมกันในการผลักดันความร่วมมือระหว่าง ฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหารเพื่อแก้ปัญหาดังกล่าว ทั้งนี้ การกำหนดแผนงานหรือแนวทางนั้นควรเปิด โอกาสให้ภาคส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมกำหนดซึ่งจะทำให้ได้รับทราบข้อมูลที่ถูกต้องซึ่งจะทำให้ แผนงานหรือแนวทางที่กำหนดมีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติสูง และเกิดการยอมรับจากภาคส่วนต่าง ๆ

3) ฝ่ายนิติบัญญัติของแต่ละประเทศสมาชิกอาเซียนควรใช้เวทีหารือระหว่างประเทศ ในกรอบการประชุมสมัชชารัฐสภาอาเซียน โดยเฉพาะการประชุม AIPA Caucus ซึ่งเป็นกลไกสำคัญ ในการผลักดันและติดตามการดำเนินการตามข้อมติที่เกี่ยวข้องกับประเด็นการเปลี่ยนแปลง สภาพภูมิอากาศ พร้อมทั้ง สร้างความตระหนักรู้เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เป้าหมายที่ 13 ด้านการรับมือ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

4) ประชาคมอาเซียนควรผลักดันแผนงานประชาสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน ปี 2559- 2568 ด้านสภาพภูมิอากาศที่ยั่งยืน ที่ได้กำหนดมาตรการเชิงยุทธศาสตร์ เรื่องการเสริมสร้างความ เข้มแข็งให้หุ้นส่วนระดับโลกและสนับสนุนการดำเนินการตามข้อตกลงและกรอบการดำเนินงานระหว่าง ประเทศต่าง ๆ ด้วยการร่วมกันจัดทำรายงานการมีส่วนร่วมในระดับภูมิภาคของอาเซียน (ASEAN 's Regionally Determined Contributions: ASEAN 's RDCs) คู่ขนานไปกับการจัดทำรายงานการมี ส่วนร่วมที่ประเทศกำหนด (NDCs) ที่ประเทศสมาชิกอาเซียนแต่ละประเทศมีการดำเนินการอยู่แล้ว เพื่อ ยกระดับการปฏิบัติตามความตกลงปารีส นอกจากนี้ อาเซียนควรส่งเสริมความร่วมมือและแผนปฏิบัติ งานด้านพลังงานและสิ่งแวดล้อมผ่านกลไกในกรอบอาเซียน อาทิ การประชุมรัฐมนตรีอาเซียนด้าน พลังงาน (AMEM) การประชุมเจ้าหน้าที่อาวุโสด้านพลังงาน (SOME) และการประชุมระดับรัฐมนตรี

ภายใต้แผนปฏิบัติการอาเซียนสำหรับความร่วมมือด้านพลังงาน (APAEC) ปี 2559-2568 เพื่อให้มีการนำประเด็นปัญหาและความร่วมมือด้านสิ่งแวดล้อมในระดับภูมิภาคมาดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้น อย่างเช่น หมอกควันข้ามพรมแดน ขยะในทะเล การสนับสนุนการพัฒนาระบบโครงข่ายไฟฟ้าอาเซียนเพื่อให้มีแหล่งพลังงานหมุนเวียนและพลังงานสะอาดสำหรับการพัฒนาเศรษฐกิจและดูแลสิ่งแวดล้อมในภูมิภาค พร้อมกันนี้ ควรส่งเสริมการเผยแพร่งานวิจัยและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศเพื่อสร้างความตระหนักรู้ร่วมกัน¹⁶

5.2 ข้อเสนอแนะในระดับภายในประเทศสมาชิกอาเซียน

1) ฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหารของประเทศสมาชิกอาเซียน ต้องให้ความสำคัญและพิจารณาร่วมกันในการผลักดันให้มีการออกกฎหมายเฉพาะภายในประเทศให้สอดคล้องกับพันธกรณีระหว่างประเทศเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศมาใช้บังคับเพื่อเป็นเครื่องมือบูรณาการร่วมกันของทุกภาคส่วนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม

2) หน่วยงานภาครัฐ ซึ่งถือเป็นกลไกขับเคลื่อนสำคัญในการนำนโยบายไปปฏิบัติให้เกิดผลเป็นรูปธรรม ควรศึกษาหรือแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในเรื่องการดำเนินการเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศระหว่างประเทศสมาชิกที่มีความศิษหน้า อาทิ สิงคโปร์ เพื่อนำมาเป็นต้นแบบและประยุกต์ในการปฏิบัติให้สอดคล้องกับประเทศของตน นอกจากนี้ ควรสนับสนุนหรือส่งเสริมให้เกิดการขับเคลื่อนการดำเนินการโดยภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม เช่น ส่งเสริมให้ภาคเอกชนที่มีศักยภาพเข้าร่วมดำเนินโครงการหรือกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศมากขึ้น เป็นต้น รวมทั้งให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนอย่างถูกต้องและต่อเนื่อง เพื่อปรับตัวหรือลดความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และที่สำคัญหน่วยงานภาครัฐ ควรรณรงค์ประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างจิตสำนึก ร่วมกันในการอนุรักษ์พลังงาน ใช้พลังงานอย่างรู้คุณค่า มีจิตสาธารณะ รับผิดชอบต่อสังคม และดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม เพื่อนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายที่ 13 ของการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs)

---

¹⁶ Arief Wijara and Shira Idris, "ASEAN Countries Must Act Together to Confront Climate Change," World Resources Institute, <https://www.wri.org/blog/2017/11/asean-countries-must-act-together-confront-climate-change> (accessed Sep, 2020).

5.3 ข้อเสนอแนะต่อฝ่ายนิติบัญญัติของไทย

1) ควรผลักดันกฎหมายเฉพาะว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศออกมาบังคับใช้ ควรพิจารณางบประมาณที่เหมาะสมด้านการรับมือการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศไปปฏิบัติ ควรกำกับดูแลและตรวจสอบการดำเนินการและการใช้จ่ายงบประมาณของฝ่ายบริหารให้มีประสิทธิภาพ และควรส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชนในการผลักดันเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ด้านการรับมือการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศอย่างเป็นรูปธรรม

2) ควรใช้กลไกของรัฐสภาในการขับเคลื่อนและผลักดันการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ อย่างเป็นรูปธรรมผ่านคณะกรรมการที่เกี่ยวข้อง อาทิ ด้านสิ่งแวดล้อม พลังงาน ที่ดินและทรัพยากรธรรมชาติ เกษตรและสหกรณ์ ป่าไม้และบรรเทาสาธารณภัย ซึ่งสามารถดำเนินการผ่านการจัดการประชุม เพื่อติดตามการดำเนินการของฝ่ายบริหาร การจัดสัมมนาให้ความรู้แก่ประชาชน และการศึกษาดูงาน ในประเทศและระหว่างประเทศในสมาชิกอาเซียนเพื่อแสวงหาความร่วมมือกับภาคส่วนต่าง ๆ

บรรณานุกรม

หนังสือ

กรีนพีซ เอเชียตะวันออกเฉียงใต้. รายงานสถานการณ์คุณภาพอากาศโลก พ.ศ. 2561. กรุงเทพฯ: กรีนพีซ เอเชียตะวันออกเฉียงใต้, 2561.

มหาวิทยาลัยขอนแก่น. โครงการจัดทำข้อมูลกฎหมายของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวและข้อมูลกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสังคม วัฒนธรรม การเมืองและความมั่นคงของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2559.

สำนักนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. แผนการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศแห่งชาติ. กรุงเทพมหานคร, 2561.

—————. รายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2561. กรุงเทพมหานคร, 2561.

Avory, B., Cameron, E., Erickson, C., and Fresia, P. *Climate Resilience and the Role of the Private Sector in Thailand: Case Studies on Building Resilience and Adaptive Capacity*. BSR Report. Hong Kong: BSR, 2015.

รายงานส่วนบุคคล

คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ. “ข้อมูลกฎหมายของประเทศฟิลิปปินส์และข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องกับสังคม วัฒนธรรม การเมืองและความมั่นคงของประเทศฟิลิปปินส์.” รายงานส่วนบุคคล, กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ, 2563.

ณัฐนิช อัครภูษิตกุล. “แนวทางความร่วมมือในการดำเนินมาตรการลดก๊าซเรือนกระจกประเภทมลสารช่วงชีวิตสั้นที่ส่งผลกระทบต่อสภาพภูมิอากาศระหว่างไทยและอินโดนีเซีย.” รายงานส่วนบุคคล, สถาบันเทวะวงศัวโรปการ, 2562.

เว็บไซต์

การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย. “อาเซียนจริงจังกับการลด CO²บนพื้นฐานความเป็นจริงและบริบทของแต่ละประเทศ.” https://www.egat.co.th/index.php?option=com_content&view=article&id=1415:article-20160315-01&catid=49&Itemid=251 (สืบค้นเมื่อวันที่ 16 มิถุนายน 2563).

กองประสานการจัดการการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ. “ประเทศไทยกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ.” <https://climate.onep.go.th/th/knowledge/thailand-vs-climate-change/> (สืบค้นเมื่อวันที่ 20 เมษายน 2563).

- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. “แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.” <http://nscr.nesdb.go.th> (สืบค้นเมื่อวันที่ 20 เมษายน 2020).
- ปรัชญ์ รุจิวนารมย์. “โลกร้อน-ควันทนา-ควันทนา-โลกร้อน: ความเชื่อมโยงมลพิษทางอากาศ และการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ.” <https://greennews.agency/?p=19108> (สืบค้นเมื่อวันที่ 20 มิถุนายน 2563).
- ไทยพับลิก้า. “เมืองใหญ่ในอาเซียนอยู่ในภาวะอันตราย เสี่ยงภัยพิบัติจาก Climate Change มากขึ้น จากการ์ตา-กรุงเทพฯกำลังจะจมน้ำ.” <https://thaipublica.org/2019/06/megacities-asean-climate-change-disaster-jakarta-bangkok-sinking/> (สืบค้นเมื่อวันที่ 21 มิถุนายน 2563).
- เสกสรร อานันทศิริเกียรติ. “อาเซียนก้าวใหม่ ใส่ใจสิ่งแวดล้อม : อินโดนีเซีย.” Thailand Information Center Office of Academic Resources Chulalongkorn University. <http://tic.car.chula.ac.th/tic-news/item/36463-2015-01-27-01-20-15> (สืบค้นเมื่อวันที่ 16 มิถุนายน 2563).
- อนันต์ คงเรือพันธ์. “เหลียวดูกฎหมายการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ: อินโดนีเซีย.” <https://www.bangkokbiznews.com/blog/detail/639237> (สืบค้นเมื่อวันที่ 15 มิถุนายน 2563).
- Okutsu Akane and Sugiura Eri, Nikkei Staff writers. “Southeast Asian coal demand to grow at fastest rate in world.” Nikkei Asian Review. <https://asia.nikkei.com/Business/Markets/Commodities/Southeast-Asian-coal-demand-to-grow-at-fastest-rate-in-world> (accessed February 15, 2020).
- Wijara Arief and Idris Shira, “ASEAN Countries Must Act Together to Confront Climate Change,” World Resources Institute, <https://www.wri.org/blog/2017/11/asean-countries-must-act-together-confront-climate-change> (accessed Sep 16, 2020).
- AIPA Secretariat. “Resolution on Regional Parliamentary Initiative for Enhancing Climate Action in ASEAN.” <https://www.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/aipa2019/download/article/AIPAGA/conclusion/social/5SOCRESonCLIMATEACTION.pdf> (accessed March 9, 2020).
- Potenza Alessandra. “Typhoons striking China and Southeast Asia have become much stronger.” The Verge. <https://www.theverge.com/2016/9/5/12776814/typhoons-intensity-china-southeast-asia-climate-change> (accessed May 5, 2020).
- ASEAN Secretariat. “ASEAN Joint Statement on Climate Change to the 25th Session of the Conference of The Parties to The United Nations Framework Convention on Climate Change (UNFCCC COP25).” Secretariat, <https://asean.org/storage/2019/11/2-ASEAN-Joint-Statement-on-Climate-Change-to-the-UNFCCC-COP-25.pdf> (accessed August 7, 2020).
- _____. “ASEAN Cooperation on Climate Change.” <https://environment.asean.org/awgcc/> (accessed July, 2020).

- J. A. Baker, "Proposed bill to introduce carbon tax in Singapore open for public consultation." Channel News Asia. <https://www.channelnewsasia.com/news/singapore/proposed-bill-to-introduce-carbon-tax-in-singapore-open-for-9361040> (accessed June 20, 2020).
- Southerland Dan. "SE Asia Slowly but surely sinking into the sea." Asia Times. <https://asiatimes.com/2020/01/se-asia-slowly-but-surely-sinking-into-the-sea/> (accessed January 20, 2020).
- Eckstein David, Kunzel Vera, Schafer Laura, and Wings Maik. "Who Suffers Most from Extreme Weather Events? Weather-Related Loss Events in 2018 and 1999 to 2018." Global Climate Risk Index 2020. https://germanwatch.org/sites/germanwatch.org/files/20-2-01e%20Global%20Climate%20Risk%20Index%202020_14.pdf (accessed July 14, 2020).
- Economics and Social Commission for Asia and the Pacific. "Asia-Pacific Disaster Report 2019." United Nations ESCAP. <https://www.unescap.org/publications/asia-pacific-disaster-report-2019> (accessed June 6, 2020).
- Environment Division of the ASEAN Secretariat. "ASEAN Cooperation on Climate Change." ASEAN Cooperation on Environment. <https://environment.asean.org/awgcc/> (accessed March 1, 2020).
- Global Carbon Atlas. "CO₂ Emissions." <http://www.globalcarbonatlas.org/en/CO2-emissions> (accessed April 27, 2020).
- Intergovernmental Panel on Climate Change: IPCC. "Global Warming of 1.5°C," Summary for Policymakers. https://www.ipcc.ch/site/assets/uploads/sites/2/2018/07/SR15_SPM_version_standard_alone_LR.pdf (accessed March 5, 2020).
- International Energy Agency: IEA. "CO₂ emissions per capita." Knoema. <https://knoema.com/atlas/ranks/CO2-emissions-per-capita?baseRegion=S> (accessed June 20, 2020).
- . "Southeast Asian coal demand to grow at fastest rate in world." Nikkei Asian Review. <https://asia.nikkei.com/Business/Markets/Commodities/Southeast-Asian-coal-demand-to-grow-at-fastest-rate-in-world> (accessed July 9, 2020).
- Kaos Joseph Jr. "Malaysia hopes to learn from Britain to come up with Climate Change Act." The Star. <https://www.thestar.com.my/news/nation/2019/05/16/malaysia-hopes-to-learn-from-britain-to-come-up-with-climate-change-act-says-yeo> (accessed August 2, 2020).

Master Plan on ASEAN Connectivity Implementation. “Green City Action Plan.” ADB. <https://www.adb.org/sites/default/files/related/41571/imt-gt-green-city-action-plan-melaka-april-2014.pdf> (accessed August 1, 2020).

Mishra Shashank. “President of Myanmar HE U Win Myint announces national environment and climate change policies to mark World Environment Day 2019.” UN Habitat. https://www.fukuoka.unhabitat.org/info/news/20190606_en.html (accessed August 2, 2020).

Dasgupta Susmita. “Risk of sea-level rise: high stakes for East Asia & Pacific Region countries.” World Bank. <https://blogs.worldbank.org/eastasiapacific/risk-of-sea-level-rise-high-stakes-for-east-asia-pacific-region-countries> (accessed July 6, 2020).

The ASEAN Post. “ASEAN’s role in realizing the Paris Agreement.” <https://theaseanpost.com/article/aseans-role-realising-paris-agreement> (accessed June 20, 2020).

———. “ASEAN’s megacities in danger.” <https://theaseanpost.com/article/aseans-megacities-danger> (accessed June 16, 2020).

United Nations. “The Clean Development Mechanism.” <https://unfccc.int/process-and-meetings/the-kyoto-protocol/mechanisms-under-the-kyoto-protocol/the-clean-development-mechanism> (accessed August 1, 2020).

———. “United Nations Framework Convention on Climate Change.” https://unfccc.int/files/essential_background/background_publications_htmlpdf/application/pdf/conveng.pdf (accessed August 5, 2020).

———. “Nationally Determined Contributions (NDCs) Spotlight,” <https://unfccc.int/process/the-paris-agreement/nationally-determined-contributions/ndc-spotlight> (accessed June 6, 2020).

USAID. “Climate Risk Profile: Cambodia.” Climate Links. <https://www.climatelinks.org/resources/climate-risk-profile-cambodia> (accessed June 20, 2020).

Win U Ohn and Batchelor Peter. “Climate Change Matter to Myanmar.” Myanmar Times. <https://www.mmtimes.com/news/climate-change-matters-myanmar.html> (accessed August 2, 2020).

Thomas Vinod, Alber Jose Ramon G., Perez and Rosa T.. “Climate-Related Disasters in Asia and the Pacific.” ADB Economics Working Paper Series.

<https://www.adb.org/sites/default/files/publication/30323/ewp-358.pdf>

(accessed April 4, 2020).

Worldometers. “Singapore CO² Emissions.” Worldometers. <https://www.worldometers.info/co2-emissions/singapore-co2-emissions/> (accessed June 1, 2020).

Wasil Wardi. “Gov’t to revive National Council on Climate Change.” The Scoop.

<https://thescoop.co/2019/03/20/govt-to-revive-national-council-on-climate-change/> (accessed June 6, 2020).

World Bank. “Thai flood 2011: rapid assessment for resilient recovery and reconstruction planning.”

<http://documents.worldbank.org/curated/en/677841468335414861/pdf/698220>

WP0v10P106011020120Box370022B.pdf (accessed April 24, 2020).